

บันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือ
เพื่อการป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต
อันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

ระหว่าง

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต กรมการแพทย์

สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมควบคุมโรค
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ตามที่ พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในฐานะประธานกรรมการ/
ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ได้ลงนามในคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกัน
และปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ที่ ๖/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑ เรื่อง การป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไข
ปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด ภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อลดผลกระทบของผู้ใช้
ยาเสพติดบางรายที่มีอาการทางจิตและส่งผลกระทบต่อสังคม โดยมีแนวทางการบูรณาการร่วมกันในการเฝ้าระวัง
และเผชิญเหตุความรุนแรงภายใต้ภารกิจตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น

ข้อ ๑ ผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด (ผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด) หมายถึง
ผู้ป่วยที่เป็นผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดแล้วมีอาการผิดปกติทางอารมณ์และพฤติกรรมตามมา หรือผู้ป่วยมีภาวะ
ความผิดปกติทางจิตใจร่วมกับการเป็นผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ทั้งนี้สมควรได้รับการดูแลร่วมกันทั้งปัญหา
การใช้สารเสพติดที่ผิดปกติและภาวะความผิดปกติทางจิตใจ

ข้อ ๒ ขอบเขตการดำเนินงาน

เพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไข
ปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด ซึ่งในปัจจุบันได้ปรากฏข่าวสารผ่านสื่อมวลชน
เกี่ยวกับผลกระทบของปัญหายาเสพติดจากผู้ติดยาเสพติดเป็นจำนวนมาก ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) จึงได้ร่วมกับ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
กรมสุขภาพจิต กรมการแพทย์ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมควบคุมโรค
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมประชาสัมพันธ์
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ จัดทำข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือเพื่อการป้องกัน เฝ้าระวัง
และแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๒.๑ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จะดำเนินการ

(๑) สนับสนุนและขับเคลื่อนให้เกิดระบบการป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

(๒) ควบคุม กำกับ ติดตาม ร่วมกับหน่วยงานวิชาการ ในการดำเนินงานด้านการป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

(๓) สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพโรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ให้สามารถดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยในภาวะวิกฤติฉุกเฉินทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด รวมทั้งการประสานส่งต่อผู้ป่วย

๒.๒ กรมสุขภาพจิต จะดำเนินการ

(๑) จัดตั้งกลไกการอำนวยความสะดวกและติดตามเครือข่ายการป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

(๒) กำหนดและสื่อสารแนวทางการดำเนินงานการป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

(๓) พัฒนาศักยภาพบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถดำเนินการตามระบบการป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

(๔) ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางการป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

(๕) สนับสนุน ประสาน กำกับ ติดตาม และให้การดูแลช่วยเหลือในภาวะวิกฤติฉุกเฉิน โดยการบำบัดฟื้นฟูและรับส่งต่อผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด เพื่อลดการก่อเหตุรุนแรงในสังคม ตามแนวทางการส่งต่อผู้ป่วยตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๓ กรมการแพทย์ จะดำเนินการ

(๑) สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยใช้ยาเสพติดที่มีภาวะรุนแรง ยุ่งยาก ซับซ้อน และรุนแรงทางด้านร่างกาย และผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

(๒) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อสนับสนุนการบำบัดผู้ป่วยใช้ยาเสพติดที่มีภาวะรุนแรง ยุ่งยาก ซับซ้อน และรุนแรงทางด้านร่างกาย และผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

(๓) สนับสนุนและให้การดูแลช่วยเหลือในภาวะวิกฤติฉุกเฉิน ให้การบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด ตามศักยภาพ

๒.๔ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ จะดำเนินการ

(๑) ร่วมพัฒนาระบบการรับแจ้งเหตุฉุกเฉิน และแนวทางการช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉินทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติดให้กับหน่วยปฏิบัติการฉุกเฉิน

(๒) ร่วมพัฒนาและสนับสนุนองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานการป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

๒.๕ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ จะดำเนินการ

สนับสนุนภาคประชาชน ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้มีการฝ้าระวังและแจ้งเหตุผู้มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติดแก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการบำบัดโดยเร่งด่วนก่อนก่อเหตุรุนแรงในชุมชนและสังคม ตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๖ กรมควบคุมโรค จะดำเนินการ

(๑) พัฒนาศักยภาพที่มณฑลภาครเพื่อป้องกันผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตจากการดื่มแอลกอฮอล์ หรือใช้ยาเสพติดร่วมกับการดื่มแอลกอฮอล์ และป้องกันผู้เสพยาเสพติดไม่ให้ดื่มแอลกอฮอล์

(๒) มีมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในระดับอำเภอและระดับตำบล เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

๒.๗ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จะดำเนินการ

(๑) กำกับและติดตามการดำเนินงานภาพรวมภายในจังหวัดให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานตามคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ที่ ๖/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑ เรื่อง การป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

(๒) สนับสนุน กำกับ ดูแล ติดตาม และการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ป่วยจิตเวชอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

๒.๘ กรมการปกครอง จะดำเนินการ

(๑) ให้พนักงานฝ่ายปกครอง ได้แก่ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าที่ปกครอง สมาชิกอาสาสมัครรักษาดินแดน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน ทำหน้าที่ในการสังเกตและเฝ้าระวังอาการความผิดปกติทางจิตของประชาชนในหมู่บ้านและนำผู้ที่มีอาการรุนแรงและมีภาวะอันตรายหรือมีความจำเป็นส่งต่อเข้ารับการรักษาให้เป็นไปตามมาตรฐานทางการแพทย์

(๒) มอบหมายให้พนักงานฝ่ายปกครอง ตามข้อ (๑) หรือบุคคลอื่นตามความเหมาะสม ทำหน้าที่ดูแล ติดตาม และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ป่วยจิตเวชอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติดตามที่ได้รับ การประสานงาน

๒.๙ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จะดำเนินการ

(๑) ประสานให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริม สนับสนุนการให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนในการแก้ไขปัญหาผู้ป่วยจิตเวชอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

(๒) สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการนำส่งผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติดให้ได้รับการบำบัดในสถานบำบัดของกระทรวงสาธารณสุข

๒.๑๐ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะดำเนินการ

(๑) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าระงับเหตุหรือการกระทำ ซึ่งมีภาวะอันตรายจากผู้ป่วยทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด ตามกฎหมายว่าด้วยสุขภาพจิต

(๒) ให้การสนับสนุน สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ และสถานพยาบาล เพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการนำส่งผู้ป่วยทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด ไปยังสถานพยาบาลหรือสถานบำบัดรักษา

๒.๑๑ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะดำเนินการ

(๑) มอบหมายให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ประสานให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยจิตเวชอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติดหลังจากผู้ป่วยกลับสู่สังคม ซึ่งเป็นผู้ประสบปัญหาทางสังคมตามกรอบภารกิจและแนวทางที่กำหนดอย่างเหมาะสม

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานกับองค์กรเครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชน ในการให้ความช่วยเหลือทางสังคมแก่ผู้ป่วย ตามข้อ (๑) ในการกลับมาใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

๒.๑๒ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จะดำเนินการ

จัดสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ แก่ผู้ป่วยจิตเวชอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด ที่ไร้ที่พึ่ง ที่สิ้นสุดการรักษาแต่ไร้ญาติ ไม่สามารถกลับสู่ครอบครัวหรือชุมชน หรือไม่มีที่อยู่อาศัย ให้ได้รับการสงเคราะห์ด้านที่อยู่อาศัยและการดำเนินชีวิตตามความเหมาะสม

๒.๑๓ กรมประชาสัมพันธ์ จะดำเนินการ

(๑) ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในการสร้างการรับรู้และความเข้าใจต่อประชาชน ในการป้องกัน ฝ้าระวัง และเผชิญเหตุ

(๒) สนับสนุนการเผยแพร่สื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้ และปรับทัศนคติ ของสาธารณชนและชุมชนในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชจากการใช้ยาเสพติด

๒.๑๔ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ จะดำเนินการ

สนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้และวิชาการในด้านการป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ไข ปัญหาจากการใช้ยาเสพติด

๒.๑๕ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จะดำเนินการ

(๑) ดำเนินการประสานส่งต่อข้อมูลผู้ป่วยจิตเวชอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติดที่มีภาวะ รุนแรงและปรากฏตามข่าวสารสาธารณะให้กับกรมสุขภาพจิต และทีมช่วยเหลือเยียวยาจิตใจผู้ประสบภาวะวิกฤต (Mental Health Crisis Assessment and Treatment Team) หรือ MCATT ในการประเมินสถานการณ์ ดูแลและให้ความช่วยเหลือภาวะสุขภาพกายจิต และให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม

(๒) สนับสนุนเอกสาร ข้อมูลชุดความรู้เพื่อใช้เผยแพร่รวมถึงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ตามแนวทางของกรมสุขภาพจิตที่กำหนด

(๓) สนับสนุนภาพรวมการดำเนินการป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการ ทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด

(๔) ประสานกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมในการติดตามดูแลผู้พันโทษ/ ผู้ถูกคุมความประพฤติที่มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด รวมถึงทบทวนสถานการณ์เป็นระยะ

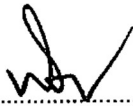
ข้อ ๓ การดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงฉบับนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต กรมการแพทย์ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมควบคุมโรค สำนักงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงาน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จะร่วมกันจัดทำแผนและดำเนินการขับเคลื่อนการป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต อันเนื่องจากการใช้ยาเสพติด ตามขอบเขตอำนาจของตนเองที่กฎหมายกำหนด

ข้อ ๔ ระยะเวลาความร่วมมือ

บันทึกข้อตกลงฉบับนี้ให้มีผลบังคับใช้นับตั้งแต่วันที่ลงนาม จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕

บันทึกข้อตกลงฉบับนี้จัดทำขึ้น จำนวน ๑๕ ฉบับ มีข้อความถูกต้องและตรงกันทุกประการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต กรมการแพทย์ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมควบคุมโรค สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงนี้

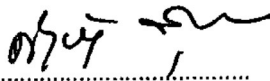
บันทึกข้อตกลงนี้ ทำไว้ ณ วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๒

.....
(นายพิชิต ศรีประเสริฐ)
รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข

.....
(นายธนาคม จงจิระ)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

.....
(นางสุกษา สุทธิพล)
รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

..... พลตำรวจโท
(ตำรวจศักดิ์ กิตติประภัสร์)
ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

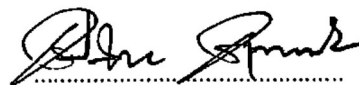
.....
(นายเกียรติภูมิ วงศ์รจิต)
อธิบดีกรมสุขภาพจิต

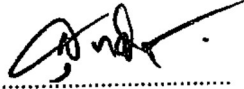
..... เรืออากาศเอก
(อัจฉริยะ แพงมา)
เลขาธิการสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ

.....
(นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสิริพงศ์)
อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

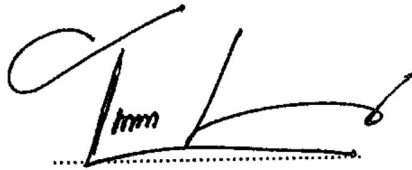
.....
(นายสุปรีตา อุดยานนท์)
ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

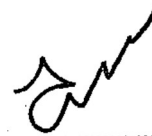
(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

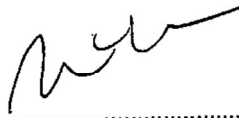
(นายภาสกร ชัยวานิชศิริ)
รองอธิบดีกรมการแพทย์

(นางจันทนา จันทรบำรุง)
รองอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

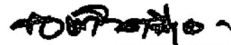
(นายศักดิ์ฤทธิ์ สลักคำ)
รองอธิบดีกรมการปกครองฝ่ายความมั่นคง

(นางทัศนีย์ พลธานีโก)
รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์

(นายจรศักดิ์ แก้วจรัส)
รองอธิบดีกรมควบคุมโรค

(นายนิยม เต็มศรีสุข)

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด